ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.6.2025
COM(2025) 224 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σλοβενίας

{SWD(2025) 224 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σλοβενίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου[1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών[2] στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του δημόσιου χρέους σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον εν λόγω κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[4] (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Σλοβενία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

---

[2] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) Στις 30 Απριλίου 2021 η Σλοβενία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 20 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική του απόφαση για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβενίας[5], η οποία τροποποιήθηκε βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 2 στις 16 Οκτωβρίου 2023 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU[6]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι η Σλοβενία έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβενίας[7]. Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή που καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2025 της Σλοβενίας. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία η Σλοβενία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ[8] στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική

---

5 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβενίας (10612/21).

6 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 16ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 20ής Ιουλίου 2021 για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβενίας (13615/1/23).

7 Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

8 Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

καινοτομία, να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου συναφείς και για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 θα πρέπει να καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για τη Σλοβενία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σλοβενίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβενίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Σλοβενία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σλοβενίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(11) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για τη Σλοβενία: 5,6 % το 2025, 4,4 % το 2026, 4,1 % το 2027 και 4,0 % το 2028, που αντιστοιχούν στους ακόλουθους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με το 2023 ως έτος αναφοράς: 12,1 % το 2025, 17,0 % το 2026, 21,8 % το 2027 και 26,6 % το 2028. Στις 28 Απριλίου 2025 η Σλοβενία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της[9] σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σλοβενίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(12) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Σλοβενίας στις 29 Απριλίου 2025, στις [ημερομηνία] το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στη Σλοβενία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών και να τους υπερβεί[10].

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[11], το δημοσιονομικό έλλειμμα της Σλοβενίας μειώθηκε από 2,6 % του ΑΕΠ το 2023 σε 0,9 % το 2024, ενώ το δημόσιο χρέος υποχώρησε από 68,4 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023 σε 67,0 % στο τέλος του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές ισοδυναμούν με ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών ίσο με 4,5 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου, η Σλοβενία εκτιμά την αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 σε 4,5 %. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[12], ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικά όσο και από ενωσιακά κονδύλια, ήταν συσταλτικός, ίσος με 1,1 % του ΑΕΠ, το 2024.

---

9 Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el

10 Σύσταση του Συμβουλίου που επιτρέπει στη Σλοβενία να αποκλίνει από τη συνιστώμενη πορεία των καθαρών δαπανών και να την υπερβεί (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) [Να συμπληρωθεί: ΕΕ C, C/2025/xxx, x.x.2025].

11 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

12 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

(14) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές της Σλοβενίας προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ύψους 2,1 % το 2025 και 2,4 % το 2026, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,3 % το 2025 και 2,3 % το 2026. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,0 % το 2025 και κατά 2,4 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,1 % το 2025 και 1,9 % το 2026.

(15) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται να αυξηθεί σε 1,9 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 66,0 % έως το τέλος του 2025. Οι εξελίξεις αυτές ισοδυναμούν με αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,3 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το δημοσιονομικό έλλειμμα υπολογίζεται στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το χαμηλότερο εισόδημα περιουσίας και το υψηλότερο εισόδημα εξαρτημένης εργασίας λόγω της σταδιακής εφαρμογής της μισθολογικής μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,6 % το 2025. Αυτές οι χαμηλότερες προβολές αύξησης των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με την ετήσια έκθεση προόδου και η διαφορά μεταξύ του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης που προβλέπεται από την Επιτροπή και από τη Σλοβενία οφείλονται κυρίως στη χαμηλότερη προβολή για τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου και στη διαφορετική εκτίμηση σχετικά με τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Η Επιτροπή προβλέπει επίσης υψηλότερα έσοδα από φόρους επί της παραγωγής και των εισαγωγών και από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, κάτι που εξηγεί ακόμα καλύτερα τη διαφορά μεταξύ του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης που προβλέπεται από την Επιτροπή και από τη Σλοβενία. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικά όσο και από ενωσιακά κονδύλια, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,3 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 65,5 % έως το τέλος του 2025.

(16) Δημόσιες δαπάνες ύψους 0,9 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,3 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καταστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και το δημόσιο χρέος της Σλοβενίας.

(17) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στη Σλοβενία παρέμειναν σταθερές στο 1,2 % του ΑΕΠ μεταξύ του 2021 και του 2023[13]. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι αμυντικές δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 1,6 % του ΑΕΠ το 2025. Πρόκειται για αύξηση κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στη Σλοβενία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα κρατικά έσοδα, ώστε η

[13] Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

αύξηση των αμυντικών δαπανών για μεγάλο χρονικό διάστημα να μη θέσει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

(18) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Σλοβενίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 4,6 % το 2025 και κατά 9,3 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών της Σλοβενίας το 2025 προβλέπεται να είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησής τους, τόσο ετησίως όσο και αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί.

(19) Η ετήσια έκθεση προόδου δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβολές πέραν του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους 1,5 % του ΑΕΠ το 2026. Η αύξηση του ελλείμματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλότερο εισόδημα εξαρτημένης εργασίας. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 7,0 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικά όσο και από ενωσιακά κονδύλια, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,8 % του ΑΕΠ, το 2026. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ θα μειωθεί στο 63,8 % έως το τέλος του 2026.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(20) Παρότι ο δείκτης φορολογίας ως προς το ΑΕΠ της Σλοβενίας παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης, η σύνθεσή του δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή για την ανάπτυξη. Το υψηλότερο κλιμάκιο φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας[14] για ένα μόνο άτομο για διάφορα επίπεδα εισοδήματος παραμένουν μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, οι φόροι ακίνητης περιουσίας, συμπεριλαμβανομένων των περιοδικών φόρων ακίνητης περιουσίας, παραμένουν πολύ χαμηλοί, και το μερίδιό τους είναι χαμηλότερο από το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ. Αν το μη μισθολογικό κόστος εργασίας περιοριστεί, το κόστος εργασίας θα μειωθεί, η ζήτηση εργασίας θα τονωθεί και η ανταγωνιστικότητα θα βελτιωθεί. Επιπλέον, η αύξηση των καθαρών μισθών θα μπορούσε να οδηγήσει στην αύξηση της προσφοράς εργασίας. Μολονότι το μερίδιο των εσόδων από περιβαλλοντικούς φόρους υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, το φορολογικό σύστημα θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την περαιτέρω προώθηση πράσινων στόχων, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

(21) Προβλέπεται σημαντική αύξηση των δαπανών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού στη Σλοβενία, με αποτέλεσμα αυξημένες δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μακροχρόνια φροντίδα και για τα συνταξιοδοτικά συστήματα κατά τις επόμενες δεκαετίες. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει ήδη διάφορα μέτρα για τη στήριξη της δημοσιονομικής βιωσιμότητας των εν λόγω συστημάτων και η εισαγωγή ρήτρας επανεξέτασης στον νόμο για τη μακροχρόνια φροντίδα μπορεί να θεωρηθεί σημαντική βελτίωση. Πέραν του σχεδίου, θα ήταν ωστόσο σημαντικό να παρακολουθούνται οι δαπάνες για να διασφαλιστεί η επάρκεια και η δημοσιονομική βιωσιμότητα της κοινωνικής προστασίας, δεδομένου ότι πολλά στοιχεία των συστημάτων αυτών δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί και το οικονομικό περιβάλλον

[14] Το μη μισθολογικό κόστος εργασίας ορίζεται ως το άθροισμα των φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης εργαζομένων και εργοδοτών μετά την αφαίρεση των οικογενειακών επιδομάτων, εκφρασμένο ως ποσοστό του συνολικού κόστους εργασίας.

μεταβάλλεται συνεχώς. Η επανεξέταση των δαπανών αναγνωρίζεται ως χρήσιμο εργαλείο για τον προσδιορισμό τομέων χαμηλότερης προτεραιότητας ή μη αποδοτικών δαπανών και οι εξοικονομήσεις που επιτυγχάνονται μέσω αυτών θα μπορούσαν να ανακατανεμηθούν για την αντιμετώπιση νέων δημοσιονομικών προκλήσεων στον τομέα της άμυνας και του ψηφιακού και του πράσινου μετασχηματισμού, καθώς και για τη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας, όπου οι δαπάνες θα πρέπει να διατηρηθούν σε υψηλότερο επίπεδο.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να οριστικοποιηθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, για να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Σλοβενίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η κοινωνική δικαιοσύνη. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Σλοβενία να επιταχύνει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων αντιμετωπίζοντας τις σχετικές προκλήσεις. Οι περισσότερες επενδύσεις συγκεντρώνονται προς το τέλος της περιόδου υλοποίησης, κάτι που θα μπορούσε να δημιουργήσει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά τις ικανότητες σε διάφορα επίπεδα. Επομένως, το θέμα αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(23) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), έχει επιταχυνθεί στη Σλοβενία. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Η Σλοβενία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, η Σλοβενία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας μέσω της εστίασης στην καινοτομία, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη και την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, καθώς και προκλήσεις που σχετίζονται με την ενεργειακή μετάβαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και τη στέγαση, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τα αστικά κέντρα και τις περιοχές με μεγάλη τουριστική κίνηση, ελλείψεις και αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες, την ένταξη των μεταναστών εργαζομένων και των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας, την αποϊδρυματοποίηση και την ανάπτυξη ποιοτικών, επαρκών και οικονομικά προσιτών κοινωνικών υπηρεσιών σε επίπεδο κοινότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Σλοβενία οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις ειδικές για τη χώρα συστάσεις του 2024. Η πρόταση της Επιτροπής που εκδόθηκε

την 1η Απριλίου του 2025[15] παρατείνει την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Προβλέπει επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να κατανείμουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση.

(24) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP υλοποιείται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συμβάλουν στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Η Σλοβενία θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(25) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Σλοβενία αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με τον τομέα της ενέργειας, τις βιώσιμες μεταφορές, την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον, το επιχειρηματικό περιβάλλον, την ανταγωνιστικότητα και τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού.

(26) Όπως αναφέρεται στην Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, όλα τα ενωσιακά, εθνικά και τοπικά θεσμικά όργανα πρέπει να καταβάλουν σημαντικές προσπάθειες για τη θέσπιση απλούστερων κανόνων και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών. Η Επιτροπή έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης: κατά τουλάχιστον 25 % και τουλάχιστον 35 % για τις ΜΜΕ, και έχει δημιουργήσει νέα εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών ελέγχων του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας βάσει προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και της ενίσχυσης του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για να επιδείξει και η Σλοβενία αντίστοιχο επίπεδο φιλοδοξίας, πρέπει να αναλάβει δράση. Το 67 % των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών αποτελεί πρόβλημα κατά την άσκηση δραστηριότητας στη Σλοβενία[16].. Τα κανονιστικά εμπόδια σε ορισμένους τομείς παραμένουν υψηλότερα από ό,τι στην υπόλοιπη ΕΕ. Η μείωση των κανονιστικών εμποδίων στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών θα διευκολύνει την είσοδο στον εν λόγω τομέα και μπορεί να επιφέρει βελτίωση της ποιότητας και πτώση των τιμών, καθώς και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων απλούστευσης της ΕΕ. Ειδικότερα, η ρύθμιση του νομικού επαγγέλματος είναι αυστηρότερη από ό,τι σε άλλες χώρες της ΕΕ. Δεδομένου ότι η στενότητα της αγοράς εργασίας αναμένεται να συνεχιστεί λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, οι περιορισμοί σε αυτά τα επαγγέλματα επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα και μπορούν να περιορίσουν την ανάπτυξη

---

15 Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης [COM (2025) 123 final].

16 Έκτακτη έκθεση του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τη στάση των επιχειρήσεων απέναντι στη διαφθορά στην ΕΕ (Απρίλιος 2024).

μακροπρόθεσμα. Η Σλοβενία συγκαταλέγεται στα κράτη μέλη με τους περισσότερους περιορισμούς στο εμπόριο των υπηρεσιών με βάση τον δείκτη περιορισμού του εμπορίου των υπηρεσιών του ΟΟΣΑ.

(27) Ο δυναμισμός των επιχειρήσεων της Σλοβενίας έχει εξασθενήσει τα τελευταία χρόνια. Είναι σημαντικό να δημιουργηθούν νέες εταιρείες και να εκκαθαριστούν αυτές που δεν αποδίδουν, ώστε οι πόροι να μπορούν να ανακατανεμηθούν με αποδοτικό τρόπο σε πιο παραγωγικές χρήσεις και σε πιο καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες. Έως το 2020 η είσοδος και η έξοδος εταιρειών από την αγορά ήταν υψηλότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που υποδηλώνει μεγάλη ικανότητα προσαρμογής σε νέες ευκαιρίες, αλλά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται επιβράδυνση, ιδίως λόγω της μείωσης του ποσοστού εξόδου των εταιρειών. Ενώ η έξοδος εταιρειών από την αγορά δεν μπορεί να θεωρείται αυτοσκοπός, δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπερβολικά μέτρα για την προστασία της υφιστάμενης δομής παραγωγής. Η δημιουργία και ανάπτυξη περισσότερων νέων εταιρειών θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

(28) Οι σλοβενικές εταιρείες βασίζονται κυρίως σε τραπεζικά δάνεια και σπανίως είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές για χρηματοδότηση με ομόλογα ή ίδια κεφάλαια. Στο τέλος του 2023 τα τραπεζικά δάνεια ως μερίδιο όλων των πηγών χρηματοδότησης των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών στη Σλοβενία ήταν στα ίδια επίπεδα με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά το μερίδιο των εισηγμένων μετοχών και ομολόγων αντιστοιχούσε μόλις στο ένα τρίτο του μέσου όρου της ΕΕ. Αν οι εταιρείες στη Σλοβενία διέθεταν περισσότερα κεφάλαια, εκτός των δανείων, θα μπορούσαν να προβούν σε πιο φιλόδοξες επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου, προσανατολισμένες στην ανάπτυξη. Ειδικότερα, οι επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων ως προς το ΑΕΠ είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ, γεγονός που εμποδίζει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων. Οι θεσμικοί επενδυτές δεν συμμετέχουν επαρκώς σε αυτές τις αγορές. Η περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών για τη χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια και με επιχειρηματικά κεφάλαια, για παράδειγμα με την ενθάρρυνση των επενδύσεων από συνταξιοδοτικά ταμεία και των επενδύσεων των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών μέσω των ατομικών επενδυτικών λογαριασμών, θα μπορούσε να συμβάλει στην προσέλκυση περισσότερων ξένων κεφαλαίων και να βοηθήσει τις καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις να επεκταθούν.

(29) Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία του 2024[17], οι επιδόσεις της Σλοβενίας στον τομέα της καινοτομίας παρέμειναν ελαφρώς κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ το 2024 και βελτιώθηκαν λιγότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ μεταξύ 2017 και 2024. Οι δημόσιες δαπάνες για έρευνα, οι δαπάνες για μη ερευνητική καινοτομία από εταιρείες και οι δαπάνες καινοτομίας ανά εργαζόμενο εξακολουθούν να είναι σχετικά χαμηλές στη Σλοβενία. Για να επιτύχει τον στόχο της να καταστεί πρωτοπόρος στον τομέα της καινοτομίας έως το 2030, η Σλοβενία θα πρέπει να επιταχύνει τις επενδύσεις της στην έρευνα και ανάπτυξη σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στη στρατηγική της για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΑΚ) στο πλαίσιο του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης και ταχεία εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας θα μπορούσε να αποτελέσει καλή βάση για επενδύσεις στην έρευνα και να συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου.

[17] Ευρωπαϊκός πίνακας αποτελεσμάτων για την καινοτομία — Σλοβενία.

(30) Με βάση την έρευνα της Επιτροπής με θέμα την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων[18], τα διευθυντικά στελέχη της σλοβενικής βιομηχανίας αναφέρουν τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού ως σημαντικό παράγοντα που περιορίζει την οικονομική δραστηριότητα από τα μέσα του 2021. Τα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας είναι κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ. Δεδομένου ότι η στενότητα της αγοράς εργασίας αναμένεται να συνεχιστεί, η συνολική αναντιστοιχία δεξιοτήτων είναι ανησυχητική. Οι διαθέσιμες δεξιότητες δεν αντιστοιχούν στη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Το 2024 τα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας σε βασικούς τομείς όπως η βιομηχανία, οι κατασκευές και οι υπηρεσίες παρέμειναν υψηλά, αν και μειώθηκαν σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Σχεδόν οι μισοί εργοδότες αντιμετώπισαν δυσκολίες στην πρόσληψη κατάλληλων εργαζομένων, μεταξύ άλλων και αποφοίτων επαγγελματικής και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που υπονόμευσε την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και την ικανότητά τους να καινοτομούν.

(31) Μεταξύ του 2018 και του 2022 οι βασικές δεξιότητες των ατόμων ηλικίας 15 ετών επιδεινώθηκαν, γεγονός που δυσχεραίνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων στο μέλλον. Παρότι το ποσοστό χαμηλών επιδόσεων προσέγγισε τον στόχο του 15 % σε επίπεδο ΕΕ μεταξύ 2015 και 2018, αυξήθηκε σημαντικά στα μαθηματικά και στην ανάγνωση μεταξύ 2018 και 2022. Οι ελλείψεις εκπαιδευτικών αυξάνονται, καθώς η διατήρηση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος αντιμετώπισε δυσκολίες. Το 2022 περίπου το 42 % των μαθητών στη Σλοβενία φοιτούσε σε σχολεία όπου η διδασκαλία τους υπονομεύτηκε από την έλλειψη διδακτικού προσωπικού.

(32) Με βάση τα στοιχεία για τις κενές θέσεις εργασίας, υπάρχει έλλειψη επαγγελματιών του κλάδου ΤΠΕ, ιδίως νέων αποφοίτων. Το γεγονός αυτό προκαλεί δυσκολίες στην κάλυψη των αναγκών του ψηφιακού μετασχηματισμού στον εταιρικό τομέα. Η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων των πολιτών αποτελεί πρόκληση για το σύνολο του ενήλικου πληθυσμού, αλλά ιδίως για τα άνεργα άτομα και τα άτομα που δεν έχουν πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί και στις πράσινες δεξιότητες, καθώς παρατηρούνται ελλείψεις εργαζομένων σε πολλά επαγγέλματα τα οποία απαιτούν εξειδικευμένες δεξιότητες ή εμπειρογνωσία οι οποίες είναι απαραίτητες για την πράσινη μετάβαση.

(33) Παρότι το εργατικό δυναμικό δεν διαθέτει δεξιότητες συναφείς με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων στον ψηφιακό τομέα και στους τομείς STEM, η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων έχει μειωθεί. Η Σλοβενία υπολείπεται κατά πολύ του φιλόδοξου στόχου της για ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας 60 %. Η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων του ενήλικου πληθυσμού αποτελεί για πολλά άτομα εμπόδιο για τη μετάβασή τους σε τομείς απασχόλησης υψηλότερης ειδίκευσης. Οι σημαντικότερες προκλήσεις παρατηρήθηκαν σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ή χαμηλότερου επιπέδου προσόντων, σε άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και σε άνεργα άτομα.

(34) Οι εργαζόμενοι που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό αποτελούν σήμερα το 15 % του εργατικού δυναμικού της χώρας. Ο αριθμός των αλλοδαπών εργαζομένων έχει αυξηθεί κατά 48,7 % από το 2019. Είναι στην πλειονότητά τους άτομα χαμηλής ειδίκευσης: 9 στα 10 έχουν ολοκληρώσει το πολύ την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ πάνω από το ένα τρίτο λαμβάνουν τον κατώτατο μισθό. Η σλοβενική αγορά εργασίας έχει επωφεληθεί από την εισροή αυτών των εργαζομένων, αλλά οι ελλείψεις παραμένουν, μεταξύ άλλων και για θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης. Παρά τα

[18] Χρονοσειρές - Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu)

μέτρα που ελήφθησαν, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική συσσώρευση αιτήσεων για χορήγηση άδειας εκ μέρους αλλοδαπών εργαζομένων, λόγω των υπερβολικά επαχθών νομικών απαιτήσεων.

(35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων παρεμποδίζουν την ομαλή παροχή υπηρεσιών, ιδίως στους τομείς της φροντίδας και της διδασκαλίας. Τα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας στον τομέα της φροντίδας και στα σχολεία παραμένουν σχετικά υψηλά. Επειδή οι πάροχοι των υπηρεσιών αυτών αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πλήρωση των κενών θέσεων, ο φόρτος εργασίας και οι συνθήκες εργασίας του υφιστάμενου προσωπικού επιδεινώνονται ακόμα περισσότερο. Για να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η ανάπτυξη, είναι καίριας σημασίας η αύξηση της προσφοράς εργασίας, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και των ατόμων με χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων, η προσέλκυση εργαζομένων από τρίτες χώρες και η ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών εργαζομένων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία.

(36) Τα ορυκτά καύσιμα, μεγάλο μέρος των οποίων είναι εισαγόμενα, εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό μερίδιο του ενεργειακού μείγματος της Σλοβενίας (58 %) και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν επίσης στην άνοδο και την αστάθεια των τιμών, επηρεάζοντας με τη σειρά τους την ανταγωνιστικότητα. Απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες για να επιταχυνθεί η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλους τους τομείς, να διαδοθεί η χρήση της αποθήκευσης ενέργειας και να εφαρμοστούν μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

(37) Οι διαδικασίες αδειοδότησης και οι διοικητικές διαδικασίες για τις εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας σε κλίμακα δικτύου, ιδίως για εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας, εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό εμπόδιο, λόγω των πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών σε περιβαλλοντικό επίπεδο και σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίες διαρκούν έως και αρκετά έτη. Η Σλοβενία δεν κατέγραψε αύξηση της δυναμικότητας αιολικής ενέργειας κατά την τελευταία δεκαετία, παρά το υφιστάμενο δυναμικό της χώρας. Ο καθορισμός περιοχών για εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας με αναλυτικούς κανόνες χωροταξικού σχεδιασμού θα μπορούσε να συμβάλει στην αξιοποίηση αυτού του δυναμικού. Επιπλέον, η ανάπτυξη ικανοτήτων με τη μορφή προγραμμάτων κατάρτισης και πρόσθετων πόρων στη διάθεση των τοπικών αρχών θα μπορούσε να συμβάλει στην επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

(38) Οι περιορισμοί του δικτύου, ιδίως σε επίπεδο διανομής, εμποδίζουν τη σύνδεση αυξανόμενου μεριδίου εγκαταστάσεων ανανεώσιμης ενέργειας (απορρίπτεται πάνω από το 20 % των αιτημάτων σε επίπεδο χαμηλής τάσης), γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσής του. Παρότι συνέχισαν να εφαρμόζονται μέτρα για την ενίσχυση του δικτύου μέσω του ΜΑΑ, συμπεριλαμβανομένου και του κεφαλαίου για το REPowerEU, η Σλοβενία πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της, μεταξύ άλλων με την εισαγωγή στοιχείων έξυπνων δικτύων. Μολονότι τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, ιδίως η ανακαίνιση κτιρίων, συνέχισαν να εφαρμόζονται μέσω του εθνικού χρηματοδοτικού πλαισίου και διαφόρων ταμείων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του ΜΑΑ, η Σλοβενία πρέπει να καταβάλει περισσότερες προσπάθειες, ιδίως για να επιτύχει τους μακροπρόθεσμους στόχους της στρατηγικής ανακαινίσεων για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας των κτιρίων κατά 17 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 2020.

(39) Η υιοθέτηση βιώσιμων μεταφορών εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με την υπόλοιπη ΕΕ, καθώς η εξάρτηση από τα ιδιωτικά αυτοκίνητα παραμένει πολύ υψηλή. Ο εξηλεκτρισμός των μεταφορών είναι ιδιαίτερα χαμηλός και το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στον τομέα των μεταφορών παραμένει αμελητέο, στο 1,3 %. Παρότι σε επίπεδο ΕΕ οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές μειώθηκαν μεταξύ του 2005 και του 2023, στη Σλοβενία αυξήθηκαν εμφανώς. Πολλές μεγάλες επενδύσεις στους σιδηροδρόμους και την ηλεκτροκίνηση στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας βρίσκονται σε εξέλιξη. Ωστόσο, η χρήση των δημόσιων μεταφορών μπορεί να αυξηθεί ακόμα περισσότερο.

(40) Η Σλοβενία είναι εξαιρετικά ευάλωτη σε κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, ιδίως πλημμύρες, και έχει αντιμετωπίσει πολλαπλά ακραία καιρικά φαινόμενα τα τελευταία χρόνια (για παράδειγμα, δασικές πυρκαγιές το 2022 και ανεμοθύελλες με έντονες πλημμύρες το 2023). Το γεγονός αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία και την κοινωνία της χώρας, καθώς οι οικονομικές απώλειες ανά άτομο στη Σλοβενία είναι οι υψηλότερες στην ΕΕ. Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή αντιπλημμυρικών μέτρων και λύσεων που βασίζονται στη φύση, καθώς και την περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Επιπλέον, η πίεση στους υδάτινους πόρους αυξάνεται και η κατάσταση της φύσης και των οικοσυστημάτων εξακολουθεί να επιδεινώνεται, αποδυναμώνοντας περαιτέρω την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υδάτων της χώρας και αναδεικνύοντας τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά κενά στο πλαίσιο αυτό.

(41) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2025 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2025. Για τη Σλοβενία, οι συστάσεις 2, 3 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, ενώ οι συστάσεις 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανθεκτικότητα, και η σύσταση 1 συμβάλλει στην υλοποίηση της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με τη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα που διατυπώνονται στη σύσταση του 2025,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβενία να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχύσει τις συνολικές αμυντικές δαπάνες και την ετοιμότητα σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να τηρήσει τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, αξιοποιώντας παράλληλα το περιθώριο βάσει της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να διασφαλίσει τη δημοσιονομική βιωσιμότητα της κοινωνικής προστασίας και να επανεξισορροπήσει τα φορολογικά έσοδα ώστε να προέρχονται από πιο φιλικές προς την ανάπτυξη και πιο βιώσιμες πηγές. Να βελτιώσει την ποιότητα των δημόσιων οικονομικών μέσω επανεξετάσεων των δαπανών.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να επιταχύνει την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας,

συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ+), αξιοποιώντας, ανάλογα με την περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να κάνει τη βέλτιστη δυνατή χρήση των μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του περιθωρίου που παρέχεται από το InvestEU και την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, ώστε να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα.

3. Να απλουστεύσει τις κανονιστικές ρυθμίσεις, να βελτιώσει τα ρυθμιστικά εργαλεία και να περιορίσει τη διοικητική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων σε ορισμένες υπηρεσίες και νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, και να μειώσει τα εμπόδια για το εμπόριο υπηρεσιών. Να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα προωθώντας τον δυναμισμό των επιχειρήσεων και τη δημιουργία εταιρειών υψηλής ανάπτυξης βελτιώνοντας τις συνθήκες για επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων, για θεσμικούς επενδυτές, καθώς και για επενδύσεις στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία.

4. Να επιταχύνει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της αποθήκευσης ενέργειας εξορθολογίζοντας και επιταχύνοντας τις διοικητικές διαδικασίες και τις διαδικασίες αδειοδότησης μέσω του καθορισμού περιοχών για εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας και μέσω της ενίσχυσης της ανάπτυξης ικανοτήτων για την έκδοση αδειών σε τοπικό επίπεδο. Να ενισχύσει την υποδομή του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο διανομής και να εισαγάγει στοιχεία έξυπνων δικτύων. Επιπλέον, να επιταχύνει την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης, ιδίως στον κατασκευαστικό τομέα. Να προωθήσει τον εξηλεκτρισμό του τομέα των μεταφορών και να εστιάσει τις επενδύσεις στις βιώσιμες μεταφορές, ιδίως στους σιδηροδρόμους. Να ενισχύσει περαιτέρω την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υδάτων βελτιώνοντας την περιβαλλοντική διακυβέρνηση και τη διακυβέρνηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και επιταχύνοντας την εφαρμογή στοχευμένων μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντικών μέτρων.

5. Να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού ενισχύοντας την παροχή και την απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των βασικών δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών και των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Να προωθήσει τη διά βίου μάθηση και κατάρτιση, ιδίως για εργαζόμενους χαμηλής ειδίκευσης και μεγαλύτερης ηλικίας. Να βελτιώσει την ελκυστικότητα της Σλοβενίας για τους αλλοδαπούς εργαζομένους με υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων. Να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας, ιδίως στους τομείς της φροντίδας και της εκπαίδευσης.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος